

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Juni 2025
Institution	Teknisk Gymnasium Silkeborg
Uddannelse	HTX
Fag og niveau	Idehistorie B
Lærer(e)	Jesper Breining, Mogens Holm
Hold	2.VY, 2.X, 2.Z

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Arbejdets idehistorie
Titel 2	Den kolde krig og historiske redskaber
Titel 3	Sygdomshistorie
Titel 4	Teknologihistorisk analyse – teknologiske nybrud under den industrielle revolution
Titel 5	Menneske og teknologi (SO/DIO)
Titel 6	Global historie
Titel 7	Politisk filosofi
Titel- 8	
Titel 9	
Titel 10	
Titel 11	

Titel 12	

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 1	Arbejdets idehistorie
Indhold	Eleverne introduceres til fagets arbejdsmetoder, herunder særligt kontekstualismen. Vi kigger på arbejdsbegrebet som det har udviklet sig historisk i forhold til skiftende teknologier, ideer og historiske omstændigheder, eksemplificeret i forskellige historiske kilder. Kernestof: "Arbejde", kapitel i 50 ideer der ændrede verden Idéhistorie, Systime: "1.1 Idéhistoriens genstandsfelt" https://idehistorie.systime.dk/?id=169 og "3.1 Mennesket - et af de teknologibrugende dyr": https://idehistorie.systime.dk/?id=180 Claus Møller Jørgensens 9 minutter lange oplæg om Danmark "Fra enevældig helstat til nationalstat 1814-1914": https://danmarkshistorien.dk/perioder/fra-enevaeldig-helstat-til-nationalstat-1814-1914 BBC dokumentaren "The industrial Revolution" med den engelske historiker Jeremy Black (52 min): https://mitcfu.dk/materialeinfo.aspx?mode=-1&page=1&pageSize=10&search=titel:%20Den%20industrielle%20revolution&fromdate=0&orderby=title&SearchID=4619fcf0-0db3-4e29-9755-8cb99dda9b14&index=3 Om kildeanalyse fra Historiefaglig arbejdsbog: https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=193 Om Slaget på Fælleden: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/slaget-paa-faellenden-den-5-maj-1872 Dokumentarfilm: Jagten på den danske arbejder: https://www.dr.dk/drtv/serie/jagten-paa-den-danske-arbejder_249947 Industri 4.0: kapitlet "8.1 David Holt Olsen: Richard Floridas teori om den kreative klasse Netflix-dokumentar: American Factory (2019) Septemberforliget 5. september 1899 fra Danmarkshistorien.dk: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/septemberforliget-5-september-1899 Uddrag fra graphic novel "Pissing while walking": https://drive.google.com/file/d/1mYMLISEgsseGytOOCaWrZdYDnvcijJVc/view?usp=drive_link Tale: Luis Pio: "Målet er fuldt" 1872: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/louis-pio-maalet-er-fuldt-1872/ Podcast: Freakonomics, om kontorarbejdets historie: https://freakonomics.com/podcast/open-offices/

	Faktalink: Om den danske model: https://faktalink.dk/titelliste/den-danske-model?check_logged_in=1 Supplerende stof: Civilization 6 (elevernes gennemspilning)
Omfang	7 moduler á 90 minutter
Særlige fokuspunkter	• Analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen • Analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens • Demonstrere viden om fagets identitet og metoder Kernestof: • Idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag • Natur, teknologi og produktion i historisk og nutidigt perspektiv • Forskellige tilgange til anvendelser af teknologi, ideer og historie.
Væsentligste arbejdsformer	• Klasseundervisning • Gruppearbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 2	Den kolde krig og historiske redskaber (SO/DIO)
Indhold	Dette forløb, der lægger op til dansk-idehistorie-opgaven, tager udgangspunkt i det overordnede emne Menneske og teknologi og introducerer til den kildeanalytiske tilgang via et casestudie af den kolde krig ud fra et dansk perspektiv. Kernestof: Faktalinks oversigtsartikel om Den kolde krig: https://faktalink.dk/kolde-krig-1945-1991 Video: "Den kolde krig i Danmark": https://www.youtube.com/watch?v=i7oNZrpUEbs De første 20 minutter af podcasten Kampen om historien: https://www.dr.dk/lyd/p1/kampen-om-historien/kampen-om-historien-2023/kampen-om-historien-amerikaniseringen-af-danmark-11032315022 Om amerikanisering i Danmarkshistorien.dk: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/amerikanisering

	Kilder: 1962: Pjecen Hvis krigen kommer 2024: Beredskabsstyrelsen: Forberedt på kriser Helge Robbert: Luftangreb 1959 (afsender: Civilforsvarsstyrelsen): https://www.danmarkpaafilm.dk/film/luftangreb Uddrag fra den amerikanske historiker Francis Fukuyamas "Historiens afslutning og det sidste menneske": https://verdenefter1914idanskperspektiv.systime.dk/?id=1004&L=1 Uddrag fra Samuel Huntingtons bog Civilisationernes sammenstød: https://ideologi.systime.dk/?id=280#c901 Supplerende stof: Troels Lund Poulsens pressemøde: https://www.dr.dk/nyheder/politik/troels-lund-poulsen-alle-skal-koebe-ind-til-kunne-klare-sig-uden-stroem-og-vand-i Baggrundsartikel til Hvis krigen kommer 1962: https://koldkrig-online.dk/historie/hvis-krigen-kommer/ Om trekassemodellen: https://teknologihistorie.systime.dk/?id=595#c2762 Elevernes egne undersøgelser af selvvalgte koldkrigsteknologier.
Omfang	6 moduler á 90 minutter
Særlige fokuspunkter	• analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen • analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens • analysere konkrete faglige problemstillinger under inddragelse af forskelligartet historisk materiale • diskutere aktuelle problemstillinger med udgangspunkt i fagets perspektiver, herunder reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende • behandle problemstillinger i samspil med andre fag • demonstrere viden om fagets identitet og metoder •
Væsentligste arbejdsformer	• Virtuelle arbejdsformer • Projektarbejdsform

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 3	Sygdomshistorie
Indhold	Dette forløb introducerer via en række cases eleverne til forskellige sygdomssyn fra oldtiden og renæssancen til moderne tid. Fokus er på at forstå de pågældende tidsperioders sygdomsopfattelser ud fra de historiske

og teknologihistoriske omstændigheder. Eleverne arbejder videre med de kildeanalytiske begreber og introduceres desuden til diskursanalysen.

Kernestof:

"Da guderne fik konkurrence", artikel i Kristeligt Dagblad 1. august 2006 om den antikke revolution inden for lægekunsten.

Kapitler i Teknologi og filosofi (Systime) om den nye empiriske videnskab, om Renæssancen (<https://teknologiogfilosofi.systime.dk/?id=137&L=1>), om Francis Bacon (<https://teknologiogfilosofi.systime.dk/?id=158&L=1>) og om Et nyt erfaringsbegreb (<https://teknologiogfilosofi.systime.dk/?id=161&L=1>).

Dokumentarfilm: "Ch 1 Dr Snow's Cholera Dot Map of London":

<https://www.youtube.com/watch?v=753XHXPLrn4>

"Den gode samfundsborger" om kvindeanstalten på Sprogø fra bogen De danske kvinders historie: <https://kvinder.systime.dk/?id=148>

Film: "Død og pine: Epilepsi - fra djævlbesættelse til hjerneoperation", DR:

https://www.dr.dk/drtv/se/doed-og-pine-laegevidenskabens-historie-epilepsi--fra-djaevlebesaettelse-til-hjerneoperation_100811

Om race- og arvehygiejnen i Danmark:

<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/racehygiejne-og-eugenik-i-danmark-ca-1900-1967>

Podcasten Brinkmanns briks (DR), afsnittet "Nyt år, nye diagnoser" fra 12. januar

2022: <https://www.dr.dk/lyd/p1/brinkmanns-briks/brinkmanns-briks-2022/brinkmanns-briks-nyt-aar-nye-diagnoser-11032221023>

Kilder:

Lov om Foranstaltninger vedr. aandssvage, 16. maj 1934:

https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/lov-om-foranstaltninger-vedroerende-aandsvage-16-maj-1934/#_ftn3

Sundhedsstyrelsens En af os-pjece om selvstigmatisering (2016):

https://www.sst.dk/-/media/En-af-os/Selvstigma/Selvstigma_Deltager_printervenlig.ashx

K.K. Steinckes erindringer, som skal bruges i jeres skriftlige opgave:

<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/kk-steincke-om-vedtagelsen-af-tvangssterilisationsloven-i-1934-1947>

Supplerende stof:

Ordskaalsmodellen og diskursanalyse:

<https://historiskmetode.weebly.com/ordskaalsmodellen.html>

Artiklen "Kolera - karantæne eller kloakker?":

<https://ugeskriftet.dk/nyhed/kolera-karantaene-eller-kloakker>

Kort over London, der viser sammenhængen mellem vandboringer og koleraudbrud: <https://googlemapsmania.blogspot.com/2024/07/john-snows.html>

Historiefaglig arbejdsbog: <https://historiefagligarbejdsbog.systime.dk/?id=193>

Om diskursanalyse: <https://hbdansk.systime.dk/?id=202&L=1>

Omfang	6 moduler á 90 minutter
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: • redegøre for væsentlige idéhistoriske og teknologihistoriske udviklingslinjer og begivenheder fra oldtiden til i dag • demonstrere viden om fagets identitet og metoder kernestof: • idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag
Væsentligste arbejdsformer	• projektarbejde • virtuelle arbejdsformer • gruppearbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 4	Teknologihistorisk analyse – teknologiske nybrud under den industrielle revolution
Indhold	I dette forløb introduceres eleverne til teknologihistorisk analyse via trekassemodellen. Fokus er på elevernes egne analyser af selvvalgte teknologier forbundet med den industrielle revolution. Kernestof: Skyggebjerg, L.K: "Industrilandet Danmark fra 1888", Danmarkshistorien.dk, d. 17/9 2019, link: https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/industrilandet-danmark/ Crash Course History of Science # 21: The Industrial Revolution: Crash Course History of Science #21 Fremstillinger: Thorndal, J: El til Danmark, Erhvervsskolernes forlag, 2008 Wagner, M.F: Ford og fordismen, Erhvervsskolernes forlag, 2008 Christensen, B., (et.al.): "Fra husmøller til havmøller", uddrag Holten, B: Da tid blev penge, Erhvervsskolernes forlag, 2008 Lindegaard, H: Ud af røret, Erhvervsskolernes forlag, 2008 Nielsen, K., (et.al.): "Skruen uden ende", uddrag Pedersen, M: "Cementen", Aarhus Universitetsforlag, 2019, uddrag Supplerende stof: Eget powerpoints og handout om årsagsforklaringer i (idé)historie

	Elevernes arbejde med selvvalgt teknologisk gennembrug under den industrielle revolution i Danmark Film: "P-pillens historie – siden 1960", Danmarkshistorien.dk: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/p-pillens-historie-siden-1960/
Omfang	6 moduler á 90 minutter
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: • Analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen • Analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens kernestof: • Samspillet mellem ideer, teknologier, samfund og videnskab, herunder teknologisk videnskab • Erkendelsesteoretiske, etiske, livsfilosofiske og kulturelle aspekter ved udvikling og brug af teknologi
Væsentligste arbejdsformer	• projektarbejde • virtuelle arbejdsformer • gruppearbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 5	Global historie
Indhold	Fokus er her på kolonihistorien, fra kolonitiden til Danmarks forhold til Grønland. Eleverne får et begrebsapparat til at kunne forholde sig kritisk til postkoloniale problemstillinger. Forløbet munder ud i elevernes egne analyser af postkoloniale problemstillinger. Kernestof: Duedahl, P: " 'Gudhjemtid'. Indførelsen af universaltid, 1. januar 1894", Danmarkshistorien.dk, d. 13/9 2017, link: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/gudhjemtid-indfoerelsen-af-universaltid-1-januar-1894 Uddrag fra Danske kolonihistorier om Grønlands kolonialisering. The Economist: "China in Africa: Should the West be worried", Youtube.com, august 2022, link: https://www.youtube.com/watch?v=wBHqjYuJ5eI Introduktion til postkolonial historie: https://historiefagligarbejdsbog.systeme.dk/?id=311&L=1

	Kilder: Kildeintroduktionen til Forordning om Negerhandelen (1792) og læs selve kilden: https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/forordning-om-negerhandelen-1792 "Nykolonialismen – forholdet til de tidligere kolonilande" Uddrag fra opslag om "Afrika" på https://leksikon.org – skrevet 2003 Kilde: Official policy "China and Africa in the New Era: A Partnership of Equals": https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/2649_665393/202111/t20211126_10453904.html Supplerende stof: Uddrag fra Christoffer Guldbrands dokumentarfilm "Stealing Africa" (2012): https://www.youtube.com/watch?v=WNyemuiAOfU Elevernes egne arbejde med neokoloniale problemstillinger ud fra forskellige selvvalgte dokumenter og kilder, herunder: • Statssubsidier på mælk: ▪ https://www.altinget.dk/udvikling/artikel/debat-begraenser-dansk-maelk-afrikas-udvikling • Frihandel (ghanesiske tomater, kakao): ▪ https://noah.dk/nyheder/handelsaftaler-oeger-ulighed-mellem-lande • Bloddiamanter ▪ Kimberly-processen: https://www.kimberleyprocess.com • Olie-for-mad-skandalen ▪ https://www.information.dk/moti/2015/08/fns-olie-mad-program-vidste-foregik • Cobber fra Zambia og transfer pricing: ▪ https://old.danwatch.dk/undersogelseskapitel/how-copper-is-sneaking-off-the-books/
Omfang	7 moduler á 90 minutter
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: • sammenligne udviklingen og brugen af ideer og teknologi på tværs af kulturer på forskellige niveauer, fra det lokale til det globale • analysere udvalgte historiske, kulturelle, samfunds- og videnskabsmæssige omstændigheder for teknologisk innovation, herunder vekselvirkning med naturen • analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens Kernestof: • idéhistoriske, teknologihistoriske og almenhistoriske udviklingslinjer fra oldtiden til i dag

	• erkendelsesteoretiske, etiske, livsfilosofiske og kulturelle aspekter ved udvikling og brug af teknologi • forskellige tilgange til anvendelser af teknologi, ideer og historie.
Væsentlige arbejdsformer	• Klasseundervisning • Gruppearbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Titel 6	Danmark besat
Indhold	Fokus er her på at give eleverne et grundlæggende kendskab til den politiske filosofi og på at forstå samtidens magtpolitiske tanker ud fra den historiske kontekst. Kernestof: Uddrag fra kapitel 18 af Machiavellis hovedværk Fyrsten: https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=285 Om Renæssancen: https://fraantikkentileuropaeiskekspansion.systime.dk/?id=212 "Thomas Hobbes – al magt til suverænen", https://filosofigrund.systime.dk/?id=145&L=1 Uddrag fra Leviathan: https://filosofigrund.systime.dk/?id=163 og stationsarbejde. Supplerende stof: US Declaration of Independence Grundloven: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1953/169 (Fortsættes på 3. årS)
Omfang	7 moduler á 90 minutter
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: • Analysere samspillet mellem ideer, teknologier, natur og samfund, herunder betydningen for den menneskelige eksistens • Analysere konkrete faglige problemstillinger under inddragelse af forskelligartet historisk materiale • Demonstrere viden om fagets identitet og metoder Kernestof: • Samspillet mellem ideer, teknologier, samfund og videnskab, herunder teknologisk videnskab • Erkendelsesteoretiske, etiske, livsfilosofiske og kulturelle aspekter ved udvikling og brug af teknologi • Forskellige tilgange til anvendelser af teknologi, ideer og historie.
Væsentligste arbejdsformer	• Klasseundervisning • Pararbejde • Gruppearbejde